

Frågor och svar

- om smittsamma sjukdomar och asylboenden
- om hygien och smitta för dem som arbetar med flyktingar

Sidan uppdateras löpande.

VACCINATIONER

1. Vilka vaccinationer behöver personer som hjälper flyktingar

Det vanliga svenska grundskyddet mot stelkramp, difteri och polio samt att man har skydd mot mässling påssjuka och röda hund. Om man haft dessa tre sjukdomar eller blivit vaccinerad med två doser vaccin (MPR eller Priorix) har man skydd hela livet. Dessa vaccin ingår i det svenska barnvaccinations-programmet.

2. Behöver personalen vaccinera sig mot tuberkulos?

Nej, en sådan rekommendation finns inte generellt. På en arbetsplats är det arbetsgivaren som avgör vilket skydd de anställda ska ha. Vaccination av personal inom omsorg och socialtjänst bedöms sällan vara motiverad. För personal inom sjukvården bör endast de som arbetar eller studerar i patientnära verksamhet på vissa sjukhuskliniker (lungklinik och infektionsklinik), på vissa laboratorier eller på obduktionsavdelning vara vaccinerade mot tuberkulos.

3. Behöver personal på boenden vaccinera sig mot hepatit B?

Nej, att arbeta på ett asylboende innebär ingen ökad risk för hepatit B. Men kontakta sjukvården direkt för bedömning vid tillbud där någon kommer i kontakt med blod.

BLODBUREN SMITTA

4. Det finns en person på boendet med blodburen smitta (hepatit B, C eller hiv). Finns det några restriktioner?

Inga särskilda åtgärder behöver vidtas. Blodburna infektioner smittar inte via vanligt socialt umgänge.

- **Hur skyddar jag mig mot blodsmitta?**

Använd handskar vid all kontakt med blod eller kroppsvätskor som saliv, sårsekret, kräk, urin, avföring.

- **Vad gör jag om jag om jag fått blod i ögon eller i mun?**

Skölj bort blodet. Vid tillbud med risk för blodsmitta som stick- och skärskador eller blod på skadad hud, kontakta 1177 Vårdguiden.

- **Får en person med blodburen smitta vara med och laga mat?**

Ja, matlagning innebär ingen smittrisk. Det är enbart vid tillbud som åtgärder behöver vidtas, vilket gäller oavsett om personen har en känd blodburen infektion eller inte. Med tillbud räknas exempelvis kontakt med blod genom stick- och skärskador eller blodstänk.

SKABB

5. En person på boendet misstänks ha fått skabb. Vad ska göras?

Det är viktigt att en läkare har ställt diagnosen skabb innan behandling inleds, eftersom klådan kan ha andra orsaker som kräver annan behandling. I första hand bör man kontakta hälsocentralen för närmare råd, undersökning och behandling. Ibland kan även andra som varit i nära kontakt med en person med skabb, behöva behandling.

– **Är skabb smittsamt?**

Skabb är inte särskilt smittsamt även om en person har mycket klåda.

Man kan bli smittad om man har nära kroppskontakt hud mot hud under en längre tid med någon som har skabb. Ofta överförs smittan om man har sexuell kontakt.

Skabb kan även överföras om personer har mer långvarig hudkontakt genom att hålla handen ett längre tag, kramas en längre tid eller sova i samma säng. Smittrisen är liten vid vanlig tillfällig kroppskontakt på arbetet, förskola eller skola.

Migrationsverket betalar skabbmedicin för asylsökande som ännu inte fått sina fyra sista siffror, [läs mer här](#).

TUBERKULOS

6. En person på boendet har insjuknat i tuberkulos. Kan personalen blivit smittad?

Risken är liten. För att bli smittad av tuberkulos krävs i regel långvarig och nära kontakt, samt att den sjuke har tuberkulos i lungor eller luftvägar. Tuberkulos utanför luftvägarna är inte smittsam.

Patientens behandlande läkare bedömer smittsamheten, och om det behövs har läkaren ansvar att alla som kan ha smittats, kallas till undersökning. Små barn med tuberkulos är mycket sällan smittsamma.

– **En person på boendet får behandling mot tuberkulos. Vilka restriktioner gäller för personen?**

Det viktigaste är att personen följer läkarens förhållningsregler så att ingen annan blir smittad. En person med smittsam tuberkulos måste vara isolerad eller leva så att inga andra riskerar att bli smittade. Ofta innebär detta därför vård på sjukhus i början av behandlingen tills smittrisen bedöms ha försvunnit.

Personer med icke-smittsam tuberkulos kan bo kvar på boendet utan risk för andra, men måste komma på planerade läkarbesök och följa läkarens förhållningsregler.

– **Kan jag bära hem tuberkulossmitta till min familj?**

Nej, man kan inte bli smittad via kläder eller föremål. Bara den som utsätts för hosta riskerar att bli smittad.

– **När kan man misstänka att någon har tuberkulos?**

Personer med långvarig hosta, feber och viktnedgång kan ha tuberkulos. Personen bör bedömas av en läkare.

1177 Vårdguiden

7. Om en person på boendet blir sjuk, var ska han/hon vända sig?

Ring 1177 vårdguiden som har öppet dygnet runt. Där får man sjukvårdsrådgivning och information om vilka mottagningar man kan kontakta för att få hjälp. Oftast ska man i första hand kontakta en hälsocentral.

Vid livshotande eller akuta tillstånd söker man direkt på en akutmottagning eller ringer 112.

SÅR

8. Hur gör jag om jag ska hjälpa någon att plåstra om ett sår?

Använd handskar vid sårtvätt och omläggning. Täck såret med förband. Tvätta händerna efteråt och/eller använd handsprit. Använt förbandsmaterial kastas i vanliga sopor.

Är såren infekterade bör de bedömas av sjukvårdspersonal.

RESISTENTA BAKTERIER

9. Kan flyktingar bära på resistenta bakterier?

Antibiotikaresistenta bakterier förekommer i större utsträckning i de länder där flyktingar kommer ifrån.

– Kan jag smittas av resistenta bakterier?

Antibiotikaresistenta bakterier smittar inte vid vanliga sociala kontakter. Det man ska tänka på är att infekterade sår alltid har bakterier av något slag. Ibland kan dessa vara antibiotikaresistenta. Det är därför viktigt att alltid ha god handhygien vid såromläggning. Sår ska vara täckta med förband.

HÄLSOUNDERSÖKNING

10. Behöver personerna som bor på boendet genomgå hälsoundersökning?

Nej, inte för att bo på boendet.

- Hälsoundersökning på en vårdcentral av asylsökande är ett erbjudande, men det är önskvärt att alla, oavsett boendeform, nyttjar denna möjlighet.
- Det är i första hand för den asylsökandes egen skull som hälsoundersökningen görs.
- Genom att följa enkla hygienrutiner och att uppmana och hjälpa den som eventuellt är sjuk att söka vård, så är risken att smitta sprids mycket liten – oavsett om hälsoundersökning är gjord eller inte.
- Personalen bör uppmuntra och i möjligaste mån underlätta för de boende att genomgå hälsoundersökning.

11. Är en person skyldig att berätta för personalen om han eller hon har en smittsam sjukdom?

Nej.

Hygien och smittskydd för de som arbetar med flyktingar

Det är viktigt att alla bidrar till en god hygien i de gemensamma lokalerna.

Skapa rutiner som är lätta att förstå gällande:

- Handhygien efter toalettbesök och före måltid
- God personlig hygien gällande handdukar, kläder och sängkläder.
- Hantering av livsmedel

1. Vad ska man tänka på med städning?

En allmänt god ordning och reda gör att städningen underlättas. Daglig städning är särskilt viktig i lokaler som många använder som kök, duschar och toaletter.

2. Vilka hygienrutiner är bra att tänka på för personalen på ett boende?

Håll god handhygien samt tillgång på handdesinfektion/handsprit. Använd handskar vid kontakt med kroppsvätskor.

3. Vad gäller om jag som legitimerad sjukvårdspersonal jobbar extra med flyktingar?

Utför man sjukvårdande uppgifter, oavsett om det är på sin ordinarie arbetsplats eller på fritiden, ska man alltid arbeta utifrån basala hygienrutiner.

FOLKHÄLSOMYNDIGHETEN**Innebär de ökade strömmarna av flyktingar en högre risk för smittspridning i Sverige?**

Folkhälsomyndigheten följer läget och bedömningen nu är att det inte existerar något hälsohot eller utbredd ökad smittrisk för befolkningen. [Folkhälsomyndigheten har tagit fram ett underlag som redovisar myndighetens bedömning gällande eventuell ökad smittrisk från flyktingar till övriga befolkningen.](#)

MILJÖBALKEN**Vad finns det för rekommendationer för livsmedelshanteringen på asylboende?**

Regelverk för livsmedelshanteringen styrs av den lag som rör objektsburen smitta, [Miljöbalken \(1998:808\)](#). Därför handhas dessa frågor av kommunernas miljöförvaltningar.

BROSCHYR

Allmänna råd om hur livsmedel bör hanteras finns i broschyren ”Fem nycklar till säkrare mat” från WHO (Världshälsoorganisationen).

Broschyren finns publicerad på 87 olika språk:

Länk: http://www.who.int/foodsafety/areas_work/food-hygiene/5keys-poster/en/

Svenska: http://www.who.int/foodsafety/fs_management/5keys_swedish.pdf

Arabiska: http://www.who.int/foodsafety/publications/consumer/en/Five_Keys_Arabic.pdf?ua=1

Engelska: http://www.who.int/foodsafety/publications/consumer/en/5keys_en.pdf?ua=1